

Rakvere tänavate nimedest

nn. Roodevälja alevi tänavad:
Baltist sai siis Aasa, Daust —
Heina, Konstantinist — Niine,
Noobelist — Oli, Taalist —
Tuule; Transvaalist — Terasé.

Vanade linnade tänavate ja nende nimede tekkele on omad linnalad põhjused. Nii ka Rakveres.

Mitmed meie tänavad on nime saanud kas oma kju (Pikk, Lai), asukoha (Kalda, Mäe, Mäekalda, Vallikraavi, Oja, Paemürru) või suuna järgi (Tartu, Rägavere, Narva). Osa le andis nime tegevus, mida sellel tänaval harrastati, mõni suurem sündmus, mis seal toimus, või tähtsam hoone, mis seal asus. Nii oli Parkali tänav aäres suur parkimistöökoda, Veski tänavas tuuleveski, Laada tänav viis laadaplatsile, Näituse tänav näituseväljakule. Karja tänavat pidj aeti linna karja karjamaale. Saun andis nime Sauna, raudteejaam Jaama ja vennastekoguduse palvemaja Palvemaja tänavale. Posti tänav aäres (Posti—Lai nurgal) asus hobupostijaam.

Osa tänavast sai esialgse nime mõne nimekama maja-

(krundi) omaniku järgi (Grimmi, Supri, Pezoldi, Veemi). Dau tänavale anti nimi kohaliku maamöötja Dau järgi, kes tegi kõik selle tänav a esimesed krundiplaanid käesoleva sajandi kahel esimesel aastakümnel.

Praegu kannavad vähesed Rakvere tänavad oma esialgseid, ajaloolisi nimesid: Pikk, Lai, Karja, Tartu, Veski, Saue, Vene jt. Enamik nimesid on aegade jooksul muutunud. Omb ristiti neid käesoleva sajandi algupoolel seoses mitmete tähtpäevade ja sündmustega (1910. aastal — 200 aastat Eestj. ühendamisest Venemaa, 1913. aastal — 300 aastat Romanovite tsaaridünastiat, 1918. aastal — Saksa okupatsioon jne.) ja kodanliku võimu päevil (eriti 1939. aastal, mil anti uued nimed korraka 14 tänavale). Suur nimede muutmise

kampaania käis 1950. aastal.

Linna vanim tänav, ühtlasi peamine tuiksoon läbi paljude sajandite on teatavasti olnud Pikk tänav. Vanad on ka temast lähtuvad Parkali, Posti, Pioneeri ja Tallinna tänav. Parkalit nimetati esialgu Põrgu tänavaks. Posti ja Pioneeri kõige vanemad nimed tahavad veel täpsustamist. Tallinna tänav on kandnud mitut nime: Rüütli, Peterburi, Prints Heinrichi. Oks omalaadsemaid «tööstuse tänavaid» on endise mõisa maal asuv lühike Vabriku tänav. Tema esialgne nimi oli Olleprüuli (ka Pruufali), sest seal asus mõisa õllefabrik. Praegune Kreuzwaldi tänav alates 1953. aastast) kandis esialgu Lossi, siis Rahvamaja nime. Kooli tänavat kutsuti algul Kõti uulitsaks, Tõusu tänav oli kuni 1950. aastani Palvemaja tänav.

Südalinna tänavatest on mitut moodi nimetatud veel

praegust Komsomoli tänavat. Esialgu oli ta Laada, seejärel lühikest aega Romanovi, siis taas Laada. Lauristini tänav on liidetud kahest endisest — Vaksali ja Aleksandri tänavast (vahepeal, 1939—1950 Võidu tänav).

Linna lõunapoolses otsas nn. Kondivalus on kõige enam nimesid olnud Kunderi tänaval. Esialgu, möödunud sajandil oli ta Kalmistu, 1910. aastal ristiti aga Tallinna uulitsaks. Vee tänav oli kuni 1939. aastani Veemi, Aia tänav — Vaestemaja ja Rahu — Grimmi. Praegune Viru oli algselt Kapsa ja Kingissepa — Suure-Põllu.

Oma nimesid on muutnud ka mitmed uued, alles meie sajandi alguses ja hiljemgi tekkinud tänavad. 1939. aastal said uued nimed peaaegu kõik

Tänavate ümbernimetamine on omane kõigile maadele ja rahvastele. Seda on tehtud ja tehakse ülemaailmsete, ajalooliselt tähtsate sündmuste auks, kuulsate inimeste mälestuse jäädvustamiseks jne. See on vajalik ja kiiduväärne. Küll on aga tehtud seda vahel liigselt kiirustades ja põhjendamata. Eriti puutub see vanalinnade ajalooliselt väljakujunenud tänavatesse ja nende nimedesse.

Tänapäeval suhtutakse meie esivanemate pärandisse üha lugupidavamalt. Koos vanalinnade hoonestuse järkjärgulise restaureerimisega ja tänavate ilme muutmisega (endisaegne valgustus, reklaam jne.) taastatakse loomulikult ka tänavate ajaloolised nimed.

Odette KIRSS